

ZTRACENÝ CIRKUS

Michal Vaněček

Hustroval Ondřej Zahradníček

Ztracený cirkus

Kňouravý zvuk housliček, trumpetky a harmoniky se nesl daleko za cirkusový stan. Děti v hledišti se smály a tleskaly, dospělí se usmívali a uznale pokyvovali hlavami.

Cirkus stál u městečka, které postavili kdysi dávno v daleké zemi na pomezí hor, moře a hlubokých lesů.

Tři klauni se potili v pestrobarevných klaunských hábitech a rozveselovali obecenstvo.

Než se manéž proměnila z akrobatických čísel na krocení lvů a tygrů, klauni hráli na své nástroje a motali se pod nohama zřízencům, kteří předstírali, že jim jejich počínání hodně vadí. Bylo to léty sehrané číslo, které pořád bavilo dětské i dospělé publikum.

Pak nastoupila zvířata a urostlý krotitel se zakrouceným knírem oblečený v červené uniformě práskal bičem. Mladá děvčata se při pohledu na něj chichotala a červenala ve tvářích, zatímco postarší dámy se po sobě dívaly s povzdechem a vzpomínaly na mladá léta.

Artisté se proháněli vzduchem nad manéží, až se publiku tajil dech.

Slon troubil na chobot a předváděl stojku a obecenstvo se v úžasu dívalo na žirafy a hrocha.

Tři klauni večer co večer vbíhali do manéže, aby rozdávali smích a pohodu.

Když představení skončilo, usedli společně v šatně, aby se odlíčili a převlékli.

Ti tři klauni se jmenovali Groš, Leon a Augustýn.

Augustýn byl z nich nejstarší. A těžko říct, zda to bylo větkem, nebo i povahou, byl i nejmoudřejší.

„Takového šaškování za málo peněz,“ rozčiloval se Groš a stíral si bílé líčidlo z obličeje.

„A chtělo by to lepší čísla,“ notoval si s ním Leon, „já kdybych byl principálem, to by celé představení vypadalo jinak.“

Augustýn se odličoval a převlékal a s úsměvem poslouchal své dva kamarády. Věděl, že jen tak brblají. Ta jejich věčná nespokojenost už ho sice občas unavovala, někdy si však říkal, jestli ti dva přece jenom nemají i trochu pravdu.

Ale práce v cirkuse ho bavila. Koneckonců nic jiného neuměl a těch pár hudebních klauniád vystačilo aspoň na skromnou obživu.

Cestovali společně po světě a viděli snad všechny známé i neznámé země. Vystupovali před chudšasi, před boháči, před králi a šejky. Ale byli sami. Oblečení ve svém klaunském plášti, ozdobeni velkými červenými nosy, dělali kotrmelece, padali na nos a hráli na svoje klaunské nástroje.

Augustýn byl se svou rolí spokojený. Neuměl si ani představit, že by dělal něco jiného.

Groš s Leonem se pořád o něco přeli, na něco nadávali, ale ani jeden neměl odvahu od cirkusu odejít a žít se nějak jinak.

Jednoho večera začalo představení jako jindy. Z městečka na pomezí moře, hor a lesa se trousili lidé a vypadali dost znuděně. Ve stanu bylo horko k zalknutí a těžké obleky klaunům na radosti nepřidaly.

Začali hrát rozverně skladby na svoje housličky, trumpetku a harmoniku.

V pauze se Groš obrátil na své dva druhy a zašeptal: „Sotva dýchám, takovou práci za mrzký peníz ať vezme čert!“

Leon šeptem přítakal: „Celý tenhle povedený cirkus ať vezme čert.“

„Tiše,“ napomenul své kamarády Augustýn, kterému nebylo horko o nic méně, ale chtěl vždy dohrát jejich číslo, jak se patří.

Jenže jeho šepot zanikl v hukotu větru, který se zjevil kdovíodkud. Snad od lesa, snad z hor, možná od moře. Hluk sílil a zdálo se, jako by se vítr blížil ze všech tří stran.

Trvalo jen chvílku, než se přihnul vichr, spousta prachu a písku, vzdušný vír popadl celý cirkusový stan, zmuchlal jej jako kus hadru a odnesl v oblaku černého prachu kdovíkam.

Tři klauni byli ohlušeni hřmotem větru a sražení do pilin manéže.

Chránili pod sebou svoje drahocenné nástroje, snad jim na nich záleželo víc než na holém životě.

Vítr ustal a znenadání nastalo hrobové ticho.

Klauni opatrně zvedli hlavy a rozhlíželi se kolem sebe.

Nic nenasvědčovalo tomu, že tady někdy, docela před chvílkou, stál cirkusový stan a manéž.

Klauni vstali, oprášili svoje nástroje a rozhlíželi se. Necháпали, co se to stalo. Zmizel stan, zmizelo i městečko na obzoru. Viděli jen hory v dálce a spíše tušili, než slyšeli šumění moře.

„Co se to stalo?“ ozval se jako první Groš a oprašoval prach ze svého pláště.

„Co se to stalo?“ ozval se jako první Groš a oprašoval prach ze svého pláště.

Leon jen kroutil hlavou a ani Augustýn neměl po ruce smysluplnou myšlenku, či dokonce rozumné vysvětlení.

„Cirkus asi vzal čert, jak jste si přáli,“ napadlo Augustýna po chvíli.

„My?“ vyhrkli svorně Groš a Leon. „My si přece nic takového nepřáli, to se jen tak říká.“

Všichni tři zaraženě mlčeli.

„A kde je tedy náš cirkus?“ ozval se po chvíli Leon.

Augustýn s Grošem jen pokrčili rameny.

„Co teď budeme dělat?“ zeptal se s obavami v hlase Groš. Augustýn se zamyslel.

„Půjdeme hledat náš cirkus,“ navrhl.

„Přece se neztratil napořád. Máme pláště, máme nástroje, musíme náš cirkus najít.“

„Přece nás tu principál nenechá jen tak,“ bouřil se Leon.

„Za představení jsme taky ještě nedostali zaplaceno,“ přidal se Groš.

„Podívejte, chlapci,“ začal rozvázně Augustýn, „náš stan je pryč. A s ním i principál a naše peníze, zmizeli i diváci z městečka, které zmizelo taky.“

Máme jen to, co máme, a musíme si s tím nějak poradit. Tady nic chytrého nevymyslíme. Pojdme, vydáme se hledat náš cirkus.“

Leon s Grošem se trochu neochotně zvedli, ale že neměli lepší nápad, vyrazili za Augustýnem, i když sami ani nevěděli kam.

Na rozcestí

Tři klauni, opuštění a bez cirkusového stanu, se vydali, kam je nohy nesly. Byl už ale večer, když jim ten podivný vítr zamíchal jejich životy. Měsíc jim svítil na cestu, když došli do nějaké vesnice. Zastavili se na návsi, kde se svítilo v zájezdním hostinci. Chvilku se dohadovali, co si mají počít. Dál už se jim jít nechtělo. Měli před sebou noc a potřebovali někde přespat. Váhavě vstoupili dovnitř.

Hospodský halas utichl, když si místní štamgasti nedůvěřivě přeměřili podivné příchozí v strakatých pláštích, s velkými červenými nosy a barevnými kloboučky.

„Co jste zač?“ zeptal se hostinský, drže v obou rukách korbale s pivem.

Klauni se po sobě zmateně podívali. Nikdo se jich nikdy neptal, kdo jsou. Když vystupovali v cirkuse, bylo to přece nad slunce jasné.

„Klauni,“ pomalu odpověděl za všechny tři Augustýn.

„Hudební klauni,“ doplnil ho sebevědomě Leon, „světová třída.“

Tři unavení klauni, v zaprášených pláštích, zrovna nepůsobili jako světová třída.

Hospodou se ozvalo pochechtávání.

„Co si dáte?“ věcně se zeptal hostinský.

„Něco k jídlu bychom rádi,“ pravil vyhládlý Groš.

„A jestli byste nás tu nechal přenocovat,“ doplnil Augustýn.

Hostinský roznesl korbele s pivem, otřel si ruce o zástěru a přistoupil k trojici klaunů.

„Copak o to,“ začal rozvážně, „jídla je tu dost, piva taky i nocleh by se našel. Ale, jářku, jestlipak máte peníze?“

„Peníze?“ vyhrkl Groš, ale hned se zarazil. V tu chvíli jemu i jeho druhům došlo, že všechno, všecičko, stan, maringotky i peníze zmizely v té vichřici, která jim odnesla živobyť i střechu nad hlavou.

„Nemáme nic než tyhle naše nástroje,“ ukázal Augustýn svoje klaunské housličky.

Hostinský se ušklíbl a váhal, co na to říci.

„Bez peněz do hospody nelez!“ vykřikl kdosi v hospodě zcela zbytečnou moudrost.

Klauni posmutněli. Nevěděli, co mají dělat.

„Počkejte,“ zvedl se v koutě hostince stařík, dosud schoulený v šeru u svého korbele.

„Počkejte,“ zopakoval, „co vlastně umíte, milí braši?“

„Hostinský,“ obrátil se stařeček na hostinského, „dej jim najíst a napít. Na noc je někam ulož. Jestli nám předvedou, co umí, tak se na ně složíme, no ne?“

Hospodou se neslo souhlasné mručení.

A tak klauni vzali housličky, trumpetku a harmoniku a začali předvádět svá nejlepší klaunská čísla. To se ví, byli celí nesví, bylo to něco docela jiného než vystupovat v manéži.

Ale štamgasti u korbelů začali tleskat a podupávat do rytmu.

Nakonec mezi sebou vybrali tolik peněz, že se klauni do syta najedli a napili.

„To je skoro lepší, než když jsme pracovali v cirkuse,“ liboval si s plnými ústy Groš.

„Aspoň jsme se zbavili principála,“ pochvaloval si Leon.

„Já nevím, hoši,“ kroutil hlavou Augustýn, „v cirkuse jsme měli jistotu denního chleba. Dnes jsme, pravda, měli štěstí, ale kdovíjak se nám povede nazítří.“

Seděli u stolu se stařečkem, který se zasloužil o jejich bohatou večeři.

Stařeček bafal z dýmky, upíjel z korbele a poslouchal, co si klauni povídají.

Vyslechl jejich vyprávění o tom, jak jim vítr odnesl cirkusový stan a celé živobytí bůhvíkam a že se vydali ztracený cirkus hledat.

„To je mi ale prapodivná historie,“ pokyvoval hlavou. „To vám, hoši, ale povídám, hleďte zůstat pospolu. Vaše čísla jsou úžasná a vaše síla je ve vaší pospolitosti. Kdybyste se rozdělili, zle se vám povede.“

Leon si pomyslel, jen ať si děda povídá, co chce. Groš přemýšlel, co by si ještě dal k jídlu, a zpovídal hostinského, zda nemá něco dobrého ve sklepě. Zato Augustýnovi se dědečkova slova převalovala v hlavě, ještě když usínal ve stodole na slámě.

Ráno klauni hostinskému poděkovali a vydali se opět na cestu.

K polednímu došli na rozcestí. Cesta se rozdělovala na tři další stezky. Jedna vedla někam do hlubokých lesů, druhá vedla do hor a třetí k moři.

Nakonec si popřáli hodně štěstí a vydali se každý svou cestou.

„Půjdeme do hor,“ navrhl Leon. „Vítr mohl náš cirkus zanést právě tam.“

„Anebo k moři ho mohl zanést,“ přel se Groš, „co se máme plahočit někam do hor, když můžeme pěkně hledat na moři. Necháme se najmout na nějakou loď, a ještě vyděláme peníze.“

„Na moři je mokro,“ namítal Leon a trval na tom, že se přece nezalekne nějakých kopečků.

Augustýn chtěl navrhnout, že je jedno, kam půjdou. Stejně nevědí, kam vítr cirkus zavál. Ale pořád mu zněla v hlavě dědečkova slova, že by měli zůstat pohromadě.

„Zůstaňme spolu a vydejme se lesem,“ navrhl.

„Pche,“ odfrkl si Leon, „co v lese, tam nic nenajdeme. Z hor bude hezký přehled, třeba shora stan uvidíme.“

A Groš si začal zase svou, že by se vydal k moři.

Hádali se a hádali a Augustýn viděl, že s nimi nic nepořídí.

Leon nakonec začal trucovat a pravil, že ať se tedy rozdělí a každý se vydá jednou z cest. Třeba jeden z nich ztracený cirkus najde.

Augustýn byl přesvědčen, že to není dobré řešení, ale co měl dělat, když jeho kamarádi měli svoji hlavu. Nakonec si tedy popřáli hodně štěstí a vydali se každý svou cestou.

Leonovy trampoty v horách

Leon vyrazil po cestě vedoucí do hor. Zprvu šel zvesela a říkal si, jak je z nich tří největší hrdina, protože se nezalekne ani hor. Pche, nějaké hory, co to je na Leona, říkal si. To budou jeho druzi koukat, až v horách najde ztracený stan.

Šel dlouho. Překvapilo ho, jak jsou hory nekonečné. Kdykoliv už měl pocit, že došel na vrcholek, který viděl z údolí, našel za ním další údolí a další vrchol.

Počáteční nadšení a pocit hrdinství ho začaly opouštět, když do hor přišel první sníh.

Zprvu se mu dařilo v údolích nacházet vesničky či usedlosti, kde mu dali kus chleba a nechali ho přespat za to, že jim zahrál na svoji klaunskou trumpetku. Ale přece jen bylo něco jiného vystupovat v sehrané trojici než sám.

Teskně začal vzpomínat na jejich poslední společné vystoupení ve vesnické krčmě a poslední bohatou večeři.

Pokoušel sám sebe rozveselit hrou na trumpetku. Ale jak udeřily mrazy, trumpetka zamrzla a Leonovi začalo být ouvej.